

De zes stammen van de Irokezen: Seneca, Cayuga, Onondaga, Oneida, Mohawk en Tuscarora.

De opgesloten waarde van vierhonderd jaar vriendschap

Nederlanders en Irokezen, de historische feiten voorbij

Elders reading Wampum

In 1613 ontmoetten de Nederlanders en de Mohawks elkaar aan de oostkust van wat nu Amerika heet. Zij sloten een vriendschapsverbond voor *'as long as the grass grows green, the sky is blue and the rivers flow'*. Dit jaar, exact vierhonderd jaar later, herdenken we dat verdrag, 'the Tworow-treaty'. We staan zelfs op overheidsniveau stil bij dit historische feit, en in mindere mate ook dat we nalatig zijn geweest in het nakomen van de afspraken van dit tijdloze verdrag. Waar we echter volledig aan voorbij gaan, is de diepere boodschap die verscholen ligt in dit verbond. Hoe groot moet de crisis worden voordat we gaan zien dat deze oude vriendschap een enorm potentieel in zich draagt, waarmee we de in tumult gevangen samenleving weer richting kunnen geven?

Auteur: **Maarten Oversier**

Redactie: **Brenda van Dijk**

www.honorthetworow.com

Haudenosaunee-ceremony, Mohawks in het longhouse.

De westerse mens heeft zijn identiteit opgehangen aan politieke en economische systemen die niets meer waard blijken. Onze spirituele ontwikkeling is daardoor in de kinderschoenen blijven staan. Gelukkig zien steeds meer mensen dat natuurliefden uit alle windstreken, met hun tradities en cultuur, de kennis en leefwijzen hebben bewaard, die onze spirituele armoede kunnen upgraden. Eeuwen geleden voorzagen deze beschavingen in hun profetieën en overleveringen al dat de crisis waarin wij ons nu bevinden, zou aanbreken. Maar óók dat we gezamenlijk de oorspronkelijke levenswaarden weer nieuw leven in moeten blazen, door onze krachten te bundelen in vriendschap. Zo kunnen we de heftige veranderprocessen die momenteel wereldwijd op diverse niveaus ontwrichtingen veroorzaken, leren begrijpen en ondersteuning bieden. Verborgen onze Nederlandse en Indiaanse voorouders misschien een sleu-

tel in een oud verdrag? Een sleutel die meer opent dan alleen maar anekdotes over de handel in bevervellen en geheimzinnige kralenkettingen?

De Oerpuzzel

Wie het woord kalender hoort, associeert dat direct met een praktische indeling van tijd. Een schikking van jaren, maanden, weken en dagen, die voortkomt uit een systeem dat terugvoert naar de Romeinse tijd, waar het woord kalender 'kasboek' betekent. Als de Maya's kalenders blijken te hebben die veel omvangrijkere zaken in kaart brengen, dan is dat aanvankelijk moeilijk te snappen. Oude, tot overtuigingen uitgegroeide opvattingen, moeten eerst gekraakt worden, voordat andere denkbeelden binnen kunnen treden. We leven in een tijd waarin oude opvattingen massaal omvallen. De 'crisis' lijkt niets anders dan een turbulente zwangerschapsperiode waaruit vele nieuwe percepties geboren gaan wor-

den. De moeder, die dit voorvoelt, schudt alle ballast van zich af en maakt ruim baan voor haar komend kind, omdat het niet kan groeien in een wieg van verdeeldheid.

Niet alleen de Mayakalenders, maar vele mystieke bronnen geven ons hele andere informatie dan die waarop de huidige samenleving gebaseerd is. Het lijkt erop dat de oude volken allemaal een stukje van één grote puzzel bezitten. Een puzzel die laat zien dat de aarde niet geregeerd kan worden door louter technologie en ratio. Ons intellect is door de eeuwen uitgegroeid tot een mannelijke, dominante heerser met de linkerhersen helft als wapen. Hij heeft echter zijn beste tijd gehad, al zal hij dat niet snel toegeven. 'Het einde van de wereld' is niet voor niks zo'n populaire kreet geworden, alhoewel zeer ongenueanceerd uitgelegd en geïnterpreteerd.

In de tijd van Atlantis bouwden volken al specifiek gevormde tempels om kosmische energieën in banen te leiden over de pla-

neet, en om universele kennis in op te slaan voor de opvolgende tijdperken. Beschavingen maakten lang geleden al kalenders met fabelachtig precieze aanwijzingen voor de huidig levende mens. In andere werelddelen bewaarden traditionele medicijngeenootschappen hun kennis van genezing en ceremonie voor de nageslachten. Andere stammen droegen het weten over de geest, het heelal en de droomwereld door woelige tijden heen. Telepathisch stonden 'De Wijzen' met elkaar én met buitenaardse intelligenties in contact, op een manier die ons huidig gsm-netwerk in verlegenheid zou brengen. Zij creëerden en onderhielden een raster van energetische banen rond de planeet, dat bescherming moest bieden te-

Hints, die alleen begrepen konden worden met een bepaald bewustzijn. Zo hebben deze stammen en oude beschavingen hun waardevolle aanwijzingen ook niet in hapklare brokken klaargelegd. Ook in deze tijd bestaan machtsimperia die het bestaan van de oerpuzzel niet aan het licht willen hebben en de ontdekking dwarsbomen. Om de mens hierover in onwetendheid te houden, hebben zij een spel uitgevonden dat lijkt op *Monopoly*. Het aardse toneel is het speelbord en haar bewoners zijn de spelers. Nu de spelers voldoende verweekeld zijn geraakt in kopen, verkopen, schuld en rijkdom, en de spelregels blind hebben geïnternaliseerd, heeft niemand meer door dat zij feitelijk slachtoffer zijn geworden

heid spelregels, gewiekt vervangen door wetten, patenten, restricties en straffen, nu de aarde uitgeput is en de mensen het spel eigenlijk beu zijn, komen zij ermee naar buiten. Sleutelfiguren vanuit alle windstreken hebben in de afgelopen tientallen jaren de stoute mocassins aangetrokken, en zijn buiten de grenzen van hun geboortegronden op reis gegaan om hun kennis, symbolen, tradities en rituelen te delen. Ook veel opnieuw geïncarneerde sleutelfiguren zijn wederom actief. Allen dienen zij hetzelfde plan: het helpen ontwaken van de spelers uit hun spelersroes.

Toevallige ontdekkingen?

Met name de laatste decennia worden 'bij

Het symbool, of de vlag van de Six Nations (ook gemaakt van Wampum)

gen destructieve invloedssferen. Ofwel, zij bekommerden zich om de gezondheid van de aura van Moeder Aarde, zoals een energetisch therapeut dat bij een mens doet. De afgevaardigden van deze oude volken – de huidige intellectuele mens noemt ze nog wel eens 'primitief' – weten hoe belangrijk het is dat wij onze Moeder Aarde liefdevol ondersteunen in deze moeilijke fase van haar eigen evolutie. Want juist nu leven we in een tijd van immense veranderingen. En de storm ligt nog niet. Hoe meer puzzelstukken we herkennen en bijeenbrengen, hoe eerder het grote plaatje zich toont, en hoe duidelijker het wordt welke koers we moeten varen.

Monopoly

Om aan het oog van de 'alziende' inquisitie te ontsnappen, verborgen de oude Katharen hun onthullingen over de duistere praktijken van de machtige Katholieke kerk in symbolieken en geheime boodschappen.

van de bedenkers van het spel. Na verloop van tijd is iedereen bank-afhankelijk geworden en daarmee is het doel bereikt. De bedenkers zijn tevreden zolang iedereen hun spel speelt en scherp en gaandeweg sluw de regels aan, zodat iedereen geregeld 'terug naar af' moet en in het spel gevangen blijft. Maar achter *Monopoly* gaat een hele andere werkelijkheid schuil. Het is nu de tijd om die te ontdekken.

Sleutels en sleutelfiguren

De aanwijzingen die de oude volken ons aanreiken, zijn als sleutels. Zij kunnen ervaringsgebieden openen die de farce van het spel zichtbaar maken. De zogeheten 'wisdomkeepers', sleutelfiguren van de natuurvolken, weten dat. Zij werden ten behoeve van het voortbestaan van de mensheid 'belast' met de verantwoordelijkheid om de oorspronkelijke kennis over het leven te bewaken. Nu de wereld drastisch dreigt vast te lopen in een extreme hoeveel-

toeval' overal spraakmakende ontdekkingen gedaan over deze sleutels. De ene na de andere ontluisterende aanwijzing over hemel en aarde openbaart zich en geeft totaal nieuwe inzichten. De Egyptische piramides bijvoorbeeld, blijken in de kern immense raadgevers te zijn voor ons mensen, in plaats van 'slechts' imposante grafmonumenten voor Egyptische Faraos, zoals we op school leerden. De vaak zo onbegrepen Indiaanse dromenvangers blijken Medicijnwielen die een bron aan universele kennis herbergen waaraan iedereen zich kan laven. Dat Moeder Aarde weelderig begroeid is met planten die deuren openen naar 'gratis' geneeskraft tegen iedere aandoening, krijgt steeds meer bekendheid. Ook de symbolrijke kralenriemen of 'Wampumbelts' van de Irokezen die in Canada en Amerika wonen, bevatten sleutels. Het wordt tijd dat wij, Nederlanders, onze vriendschapsband met hen aanhalen en ons aandeel gaan leveren om het ver-

© Raymond R. Sipe 2011

bond weer dynamisch te maken.

Nadenken over spiritualiteit

De doorgaans intellectueel ingestelde 'moderne' (laat het spoedig ouderwets zijn) mens is vooral gefocust op mentale bevrediging. Hij veronderstelt dat je wijsheid pas kunt vergaren als je zaken voldoende, intensief en herhaaldelijk bestudeert. Dat geldt ook voor spiritualiteit, want ook dat gebied wenst men te kunnen 'bevatten'. Spiritualiteit is echter een belevingswereld die je niet werkelijk kunt begrijpen, als je hem slechts mentaal definieert. Als je iemand tot in de finesses uitlegt hoe een appel smaakt, dan nog ontbreekt de ervaring voor die ander. De 'denker' zal de betekenis van een sleutel,

Oneida, Onondaga, Cayuga, Seneca en Tuscarora. Deze liga beschouwt het verdrag met de Nederlanders als 'De Moeder van alle verdragen'. Terwijl de Haudenosaunee dit verdrag nog als springlevend zien, is het in Nederland gereduceerd tot een ondergewaardeerde historische gebeurtenis, waaraan wij vandaag de dag nauwelijks wezenlijke betekenissen verbinden.

De unieke vriendschap werd eervol bezegeld en bekrachtigd met twee Wampumbelts; de Tworow Wampum en de Friendship Wampum. Deze schitterende kralenriemen behoren nog steeds tot het kloppend hart van de tradities van de Haudenosaunee. Tradities, die de waardigheid bevestigen van deze prachtvolken, omdat

wel de verantwoordelijkheid om deze oude boodschappen naar het nu te vertalen. Zij weten dat Wampumbelts alleen waarheden dragen, die nooit naar politieke belangenverstrengelingen geïnterpreteerd kunnen worden. Wat is de betekenis ervan vier eeuwen later?

Heilig geheim

'The sacred became the secret', zo vat Ken Maracle Haohyoh, faithkeeper van de Cayuga natie der Irokezen, het mooi samen. 'The spirit is captured in a tin'. We praten erover, terwijl we in zijn enorme tiggylinder pickup het Six Nations reservaat doorkruisen, zo'n 120 kilometer ten zuiden van Toronto, Canada. Alsof we galopperen

Terwijl de Haudenosaunee dit verdrag nog als springlevend zien, is het in Nederland gereduceerd tot een ondergewaardeerde historische gebeurtenis, waaraan wij vandaag de dag nauwelijks wezenlijke betekenissen verbinden.

als hij haar vind, daarom niet snel als zodanig herkennen. De mind overschaduwde de spirituele essentie. Veelvoudig worden historische vondsten bestudeerd en geïnterpreteerd binnen de bestaande paradigma's, met al haar beperkingen. Vervolgens archiveert men deze voorwerpen en verdwijnen ze als archeologisch boeiend object in een vitrine, vergezeld van een stapel feiten over de vindplaats, de grondstoffen en geschiedkundige informatie. De ziel van het object blijft echter geconserveerd en non-actief, als een geest in een fles.

De 'Tworow-treaty', het vriendschapsverdrag met de Nederlanders

De vriendschapsband die de Nederlanders en de Irokezen, of 'Haudenosaunee' zoals ze zichzelf noemen, vierhonderd jaar geleden met elkaar sloten, bevat een belangrijke sleutel. De Mohawk maken deel uit van 'The Iroquois Confederation', een verbond van zes invloedrijke stammen; Mohawk,

zij door weer en wind hun oude gebruiken trouw zijn gebleven, waardoor zij in de kern niet aangetast zijn door de spelregels van het Monopolyspel. Er bestaan honderden soorten Wampumbelts, voor alle gebeurtenissen die van grote betekenis zijn. Wampumbelts worden uitgelegd als heilige krachtvoorwerpen: sleutels in de communicatie met voorouders en opvolgende generaties. Mits je ze op de juiste manier hanteert. Aan de van clams vervaardigde kraaltjes, of 'Wampum', waaruit de riemen zijn opgebouwd, kent men energetische krachten toe die 'essenties onthouden'. Zo bieden zij een communicatieplatform tussen generaties, niet gelimiteerd door de dood. De eenvoudige symbolen bevatten levenswaarden en lessen. Tijdloze informatie, opgedaan in vervlogen generaties, blijft zo puur en gewaarborgd. Deze wezenlijke overdracht zorgt dat het wiel niet steeds opnieuw uitgevonden hoeft te worden en dient als opstap voor nieuwe incarnaties. De chiefs dragen

over de onverharde weg, laten we een enorme stofwolk na, en bespreken we onderwijl de verschillen tussen een rationele of spirituele kijk op het indiaanse erfgoed.

'Veel blanken die hier komen, kennen meer feiten van de geschiedenis van onze volken, dan wijzelf', legt Ken uit. 'Veruit de meeste boeken die over indianen bestaan, werden door non-natives geschreven, wat soms vraagtekens rechtvaardigt bij de authenticiteit van de inhoud. Maar het kennen van al die 'feiten', vol interpretaties, verdraaiingen, bagatelliserings of verhullingen, zegt niets over de werkelijke beleving van onze rituelen, onze ceremoniële liederen, de eerbied en dankbaarheid die we diep van binnen voelen voor onze voorouders, ons voedsel, de tabak, of de innige binding met de Schildpad, het Hert, de Wolf, de Havik en de Beer, die onze raadgevers zijn.'

In onze zienswijze doordringt Great Mystery de gehele schepping, van een mier tot een planeet. Je kunt dat honderd keer op-

schrijven zonder te weten wat het inhoudt. Onze cultuur kent oorspronkelijk geen schrift. Dat is niet voor niets. Dit weten ligt bij ons op een andere manier ingebed. Communicatie met de Wampum is een andere dan met het geschrift. Het drukt uit wat woorden niet kunnen, net als een droom. Over het Wampum verdrag zijn duizend boeken geschreven, maar wij hebben onthouden dat het onderhouden moest worden, terwijl anderen in hun hoofd het spoor bijster zijn geraakt tussen miljoenen letters.

Iroqrafts, de kracht van indiaanse kunstobjecten

Een zelf gefabriceerd medicijnwiel en het

hoofdtoeien. Op een aparte afdeling ligt een oogverblindend mooi spectrum aan gekleurde kraaltjes in honderden bakjes, voor als je zelf een object wilt maken om 'de kracht van je persoonlijk medicijn' te benadrukken. Voor deze stammen zijn dit de ingrediënten van een eeuwenoude generatieoverdracht. De nalatenschap van een liefdevol gekoesterde rijke cultuur die megastormen doorstond en zonder een spiritueel fundament allang uitgestorven zou zijn.

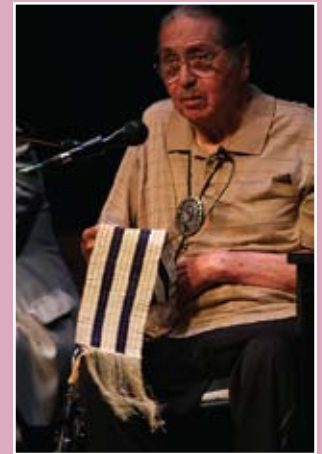
The Dutch and the Iroquois

Terwijl ik me slenterend vergaap aan de inhoud van de winkel, trek ik terloops een exemplaar tevoorschijn uit de vele meters

en vijanden wél zijn. De werkelijke waarde van deze oude vriendschapsband lijkt vergeten...

Het Cayuga Longhouse

Ken en ik borduren erop voort over de weg die naar het Cayuga Longhouse leidt. Alle stammen van de confederatie, die ook wel 'The People of the Longhouse' genoemd worden, hebben Longhouses. Het zijn, oneerbiedig gezegd, gemeenschapsgebouwen die afgeleid zijn van de oorspronkelijke behuizing van de Haudenosaunee. In het Longhouse komen de stamleden nog steeds samen voor bijzondere bijeenkomsten, traditionele ceremonies en zogeheten 'socials'. Gaandeweg word ik stiller. Mijn

uiteinde van een hertgewei hangen ter bescherming aan de achteruitkijkspiegel. Hef-tig bengelen ze heen en weer als we door een diepe kuil rijden. Wát het beschermt, óf het beschermt en hoé het werkt? Wie kan het zeggen? Maar dát het werkt, daar bestaat onder de inheemsen geen twijfel over. Zijn zij nou gek? Of heeft de gemiddelde moderne mens ergens een andere afslag genomen in zijn zielsontwikkeling? Zijn wij een pad ingeslagen waarin we niet-materiële zaken pas serieus nemen als ze door wetenschappelijk onderzoek bewijsbaar lijken? Schuilt daar, als je kijkt naar de bergen energie en geld die we in deze bewijsvoering steken, geen chronische onzekerheid achter?

We zijn onderweg naar 'Iroqrafts', dé pleisterplaats voor ieder die iets zoekt op het gebied van de Irokeze-indiaanse cultuur. Je vindt er niet alleen allerhande oogstrelende kunstobjecten, maar ook wolven-, coyote- en berenhuiden, of stekelvarken-

boeken die er staan. Het gaat over de betekenis van de 'Wampum Belts' en is geschreven door een Haudenosaunee!

Aan de relatie tussen 'The Dutch and the Iroquois' is een heel hoofdstuk gewijd met oude illustraties. Twee smalle rijen paarse kraaltjes gaan parallel aan elkaar door een 'rivier' van witte kraaltjes. Iedere rij vertegenwoordigt de levensvaart van een natie naast de ander, met alle bijbehorende betekenissen. Wat betekent dat voor onze verstandhouding anno 2013, vraag ik mij af. Door de eeuwen heen werden weliswaar diverse pogingen ondernomen om nieuw leven te blazen in deze verbinding, maar de vriendschap is niet bepaald uitgebloeid tot zijn volle potentie. Het enige waarin wij Nederlanders echt goed zijn geworden is 'hoofd'-zaak geworden: het speuren naar en vervolgens bediscussiëren van de oorspronkelijke toedracht van dit verdrag. Financiële en politieke belangen bepalen ondertussen wie wereldwijd onze vrienden

ogen dwalen af naar niemandsland en ik herinner me een artikel van 1893 uit de *The New York Times*, dat ik in het vliegtuig las. Het ging over een delegatie blanken die zo'n honderd jaar geleden in goed vertrouwen een Longhouse in het Six Nations reservaat mocht bezoeken. Achteraf bleken diverse heilige voorwerpen ontvreemd te zijn. De Council of Chiefs besloot toen resoluut dat niet-Irokezen voortaan de toegang tot een Longhouse zou worden ontzegd. Ken opent de oostelijke deur van het Cayuga Longhouse en gebaart me naar binnen. Aarzelend schuifel ik door de deuropening van het oude houten gebouw, dat door zijn eenvoud juist indrukwekkend is. Ik vraag me af of hij het artikel ook kent. Hoog ademend snuif ik de geur op van de koele ruimte met twee houtkachels tegenover elkaar in het midden. Ik ruik houtvuur en aangename muffheid. Verlegen besef ik dat ik de gelegenheid krijg me te verbinden met iets heel elementairs. Hier leeft nog de

pure ziel van een oeroud volk. Ik hoor de stemmen van de voorouders en voel de kracht en magie van de grote ceremoniële schildpadratels, hertengeweien en hoofd-
toeien met fraaie adelaarsveren, die aan de wanden hangen. Ze vormen met elkaar een tijdloos geheel en ik vraag me af of er een diepere boodschap verbonden ligt aan het feit dat ik hier mag zijn.

Omgeven door deze ondefinieerbare atmosfeer, dringen ineens de woorden tot me door die Mohawk-grootmoeder Sarah me eens toespeelde aan haar keukentafel, tijdens een bezoek aan Six Nations. 'Onze voorouders deden zeven generaties geleden al hun gebeden en tabaksoffers voor ons, de nu levende mens. Zij wisten toen al

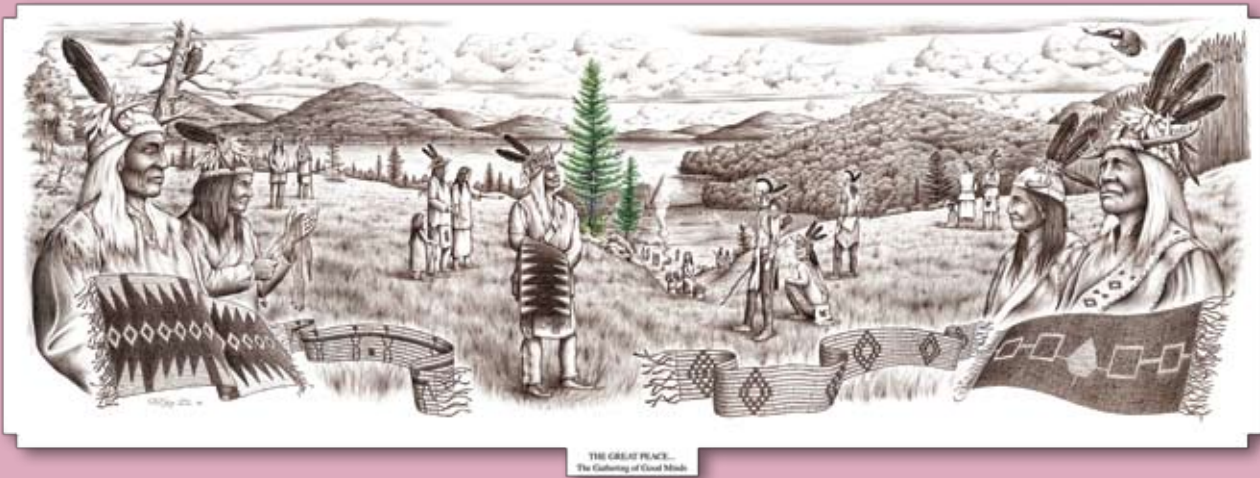
ding voor bestaat. Die aanleiding is er in deze tijd zeker, want we zijn verdwaald en hebben elkaar nodig om weer richting te vinden.' Wow, ik voel hoe de spirit van het Longhouse deze woorden laat ontwakken. Een communicatievorm die verspringt en speelt met de tijd.

Ware vriendschap heeft lef nodig

Concreter? Wie het genoeg heeft een ware vriendschap te kennen, weet dat daarvoor een portie lef nodig is. Het gaat er namelijk om dat je aan elkaar groeit. In het gunstigste geval kunnen wij leren van een spiritueel ontwikkeld, cultuurrijk volk, met een buitengewoon waardevol en inspirerend erfgoed. We kunnen van hen leren

ven waarnaar we verlangen, maar die ons dwingen Monopoly te blijven spelen.

En ten tweede, de Irokezen verdienen wel wat opwaardering in diezelfde internationale gemeenschap. Waar zij écht aandacht voor vragen, roept zaken op die andere partijen liever niet ter discussie stellen. Gevoelige zaken, die te maken hebben met het niet naleven van vele verdragen. Nee, hun positie is niet bepaald de meest rooskleurige. De vijftig chiefs verdrinken in opgelegde bureaucratie; Het verkrijgen van een volwaardige positie binnen de nationale politiek, het verdedigen van hun landrechten (terwijl hun reservaten al ingekrompen zijn tot postzegels op de kaart). Paspoort-issues (gènant genoeg wordt een

dat de planeet met haar huidige bewoners zich in zwaar weer zou bevinden, net zoals de komst van Columbus in onze dromen werd aangekondigd.' Grootmoeder kan het weten. Ze reisde vele jaren met Sun Bear, Black Elk, Grandmother Twylah, Grandfather Tlakael en vele, vele andere sleutelfiguren over de wereld. 'De materieel rijken lijden aan spirituele armoede,' vervolgt ze, 'en voeren door de machtspositie die ze zich daarmee verworven hebben een werelds wanbeleid.'

Grootmoeder schenkt thee bij. 'Vriendschappen, bezegeld door de TwoRow, hebben eeuwigheidswaarde, net zoals die met ons volk en de Nederlanders. Ze zijn oorspronkelijk bedoeld om het beste van elkaar uit te wisselen ten behoeve van de vriendschap, terwijl je elkaar respecteert in de verschillen die er zijn. En vriendschappen van dit kaliber, dienen het geheel, zoals alle leven met elkaar verbonden is. Men is er voor de ander als daar aanlei-

over de vele geheimen die de natuur en de spirituele wereld in zich draagt, en waarvan wij hier maar weinig weten. Schitterende leringen zoals die van 'De Vredesboom' of de 'Grote Wet van Vrede', die aan de basis liggen van het gedachtengoed van de Haudenosaunee, hebben universele waarden en kunnen als grote stimulans dienen voor menige samenleving.

En andersom? Laten wij, Nederlanders, om te beginnen de Irokezen binnen de internationale gemeenschap publiekelijk erkennen als onze kameraden en bondgenoten, gestoeld op een eeuwenoud verdrag. Durft het laagste landje ter wereld het hoog op te nemen voor een gelouterd volk met een gouden hart? Bescheiden erkennen dat we een verbreding van onze spirituele horizon niet schuwen, getuigt van lef. Openlijk toegeven dat we twijfelen aan het onderhouden van internationale betrekkingen die slechts bepaald zijn door EU-belangen is ook moedig. Betrekkingen, die ons niet de vrede ge-

Haudenosaunee paspoort internationaal niet beschouwd als geldig reisdocument), en het onderhouden van de spirituele moraal onder de bevolking, die in de loop der jaren een behoorlijke deuk heeft opgelopen. Het behoort allemaal nog steeds tot de dagelijkse kost. Accijnsvoordelen voor brandstof en tabak gelden ondertussen als zoethouders, die alleen maar afleiden van de werkelijke aandachtspunten.

Het Nederlandse Longhouse

In de zomer van 2006, na het delen van een zweethutceremonie in Nederland, ontvingen een Mohawk-architect, een Cayuga-faithkeeper en een Seneca grootmoeder, samen met een aantal Nederlanders, een visioen; een Irokees' Longhouse, gebouwd in Nederland, met de architectonische kenmerken uit beide culturen. Inmiddels is dit visioen vertaald naar een plan dat steeds concreter wordt. Tijdens verschillende bezoeken aan de Haudenosaunee,

is het initiatief met grote nieuwsgierigheid en belangstelling door diverse chiefs en officiële representanten ontvangen. Dat geeft vertrouwen. Een Nederlands Langhuis, als een spirituele ambassade. Een plek die als doorstart fungeert voor een vriendschap die wijzer is geworden door vier eeuwen ervaring. Een plek die fysiek symbool staat voor een oud verdrag dat we eens bijna vergaten. Waar ontmoetingen, activiteiten en uitwisselingen met de Haudenosaunee voor jong en oud plaats kunnen vinden, binnen de visie van een nieuw tijdperk. Een Nederlands-Irokees Longhouse waar niets opgedrongen wordt, maar waar we het plezier van een vintage vriendschap kunnen herbeleven en vieren, met een knipoog naar onze voorouders.

In deze nieuwe definiëring van de Tworow, waarbij we de oorspronkelijke waarden laten doorklinken, en tegelijk met de tijd meebewegen, vinden we eindelijk de sleutel. Een sleutel die een kluis opent waarin het licht schijnt op wat vriendschap werkelijk betekent. De kracht die daarbij vrijkomt, kan wonderen verrichten, en daarvan kunnen we er tegenwoordig wel een paar gebruiken. Tegelijk geven we hiermee een boodschap af aan de vele vergelijkbare banden die wereldwijd bestaan tussen inheemse stammen en moderne naties.

Darwin's 'survival of the fittest' is vaak verkeerd geïnterpreteerd. Niet de sterkste, maar degene die het best samenwerkt en zich weet aan te passen aan zijn leefomgeving, overleeft. Binnen dit concept is een spirituele afstemming noodzakelijk, zoals alle natuervolken ons leren. Wat is de waarde van vierhonderd vriendschap tussen de Nederlanders en de Haudenosaunee? Een cruciale vraag. Het antwoord ligt besloten in de Tworow Wampum. Alle nummerplaten van het Canadese Ontario, het oorspronkelijke leefgebied van de Irokezen, onthullen het: het is 'yours to discover'. ◀

Websites:

Maarten Oversier www.maartenoversier.nl

Brenda van Dijk www.duidelijkverhaal.nl

Met dank aan Leo van de Vlist, directeur van de NCIV, Nederlands Centre For Indigenous Peoples. www.indigenouspeoples.nl

www.indigenouspeoples.nl

VIERING 400 JAAR Two Row Wampum

Banden tussen Haudenosaunee en Nederland aangehaald in 2013

Auteur: **Leo van de Vlist**, directeur NCIV

In aansluiting op het artikel 'De opgesloten waarde van vierhonderd jaar vriendschap', van Maarten Oversier, vertelt Leo vd Vlist over zijn betrokkenheid bij de viering van het Tworow verdrag tussen Nederland en de Haudenosaunee.

'Die handdruk na 400 jaar, dat zal een belangrijk moment zijn.' Aan het woord is Oren Lyons, de 83 jaar oude Faithkeeper van de Onondaga. Ik ontmoet hem deze zomer in Albany in de staat New York bij het kick-off evenement voorafgaand aan de 13-daagse kanotocht over de Hudson rivier, het hoogtepunt in de Two Row Wampum Renewal Campaign. De tocht symboliseert het vierhonderd jaar oude 'Two Row' verdrag met Nederland, en blaast het nieuw leven in: Natives en non-natives bevaren vreedzaam en in vriendschap, ieder in zijn eigen rij, de rivier van het leven.

Oren Lyons doelt op de handdruk met de Nederlandse Consul-Generaal, Rob de Vos, bij de aankomst van de kanotocht in New York op 9 augustus jl. Daarmee erkent Nederland de vierhonderd jaar oude vrede- en vriendschapsovereenkomst met de Haudenosaunee, wat voor hen van enorme betekenis is. Deze eerste overeenkomst met Europeanen lag aan de basis van, en stond model voor alle andere verdragen die zij later met Europeanen sloten. De Haudenosaunee hebben het initiatief genomen om deze campagne op te zetten, om aandacht te vragen voor het schenden van deze verdragen, en de daaruit voortkomende problemen in de huidige reservaten.

Het moment bezorgde ook mij, na enkele dagen met mijn gezin te hebben gekanoed op de Hudson rivier, de nodige emoties. Er ging aan dit moment namelijk wel het een en ander vooraf. En het kreeg ook nog een mooi vervolg.

In augustus 2012 stond er een klein berichtje in de *NRC*: 'Indianen willen nepverdrag vieren'. Toen hoorde ik voor het eerst van de Two Row Wampum campagne. Er bleek een hele controverse te zijn over de echtheid van een geschreven Nederlandse versie van het verdrag op twee stukken huid die ook nog eens verdwenen waren. Nadere studie leerde echter dat de Haudenosaunee zich vooral beroepen op hun eigen, orale geschiedenis, de Two Row Wampum kralenriem en oude geschreven bronnen die hun verhaal bevestigen. Ik besloot de campagne in Nederland te ondersteunen. Maar hoe de Nederlandse regering te overtuigen op een respectvolle manier aandacht te geven aan deze oude relatie met al die verhalen over een nepverdrag?

Gelukkig kwam er hulp. Serv Wiemers, een oud-diplomaat, publiceerde begin 2013 een artikel in *de Volkskrant* waarin hij Nederland oproept de Haudenosaunee op hun eigen paspoorten naar Nederland te laten reizen, iets wat Nederland al sinds de jaren negentig niet meer toestond. Samen hebben we daarna vele emails geschreven, allies

www.samenwerkingsverbandinheemsevolken.nl

gemobiliseerd, een artikel in de *NRC* gepubliceerd en gesprekken gevoerd met Buitenlandse Zaken. Het paspoort issue bleek nog een brug te ver. Wel zou Nederland de Haudenosaunee in New York willen ontmoeten. Dat leverde dus die belangrijke handdruk op en er werd ook een vredespijp gerookt met de Consul-Generaal. De dag daarop vertelde hij me dat er in uitzonderlijke gevallen toch op niet-erkende paspoorten gereisd kan worden.

Het NCIV besloot daarop Oren Lyons, Kenneth Deer en Joe Deom, drie Haudenosaunee vertegenwoordigers, uit te nodigen voor de jaarlijkse drumceremonie van het Nederlands Samenwerkingsverband voor Inheemse Volken. Deze ceremonie roept op tot het naleven van de VN Verklaring over de Rechten van Inheemse Volken en was

dit jaar opgedragen aan het Two Row Wampum verdrag. Uiteindelijk moest de minister van Buitenlandse Zaken, Frans Timmermans, er hoogstpersoonlijk aan te pas komen om toestemming te geven voor de paspoorten. Maar dat deed hij. Lionel Veer, de Nederlandse mensenrechten ambassadeur, mocht daarom op 13 september jl. de Haudenosaunee delegatie namens de Nederlandse regering welkom heten en hij nam een replica van de Two Row Wampum in ontvangst. Dat gebeurde bij de vredesboom die in 2006 door de inmiddels overleden Mohawk elder, Jake Swamp (reizend op een VS paspoort), in Den Haag was geplant. Tijdens de ceremonie werden we verrast door een subtiel kort regenbuitje. 'A sprinkle is the best you can get' zei Oren Lyons na afloop, met een blik van vertrouwen in zijn ogen. ◀

Nederlands Consul Generaal Rob de Vos rookt de pijp met de Haudenosaunee representanten in Albany-NY

